

“Ekonomikas pārslodze klimata mērķu dēļ” ir tas, kas visvairāk satrauc vāciešus.

Avoti: Vācijas informācijas vietnes, zemeunvalsts.lv

„Labi valstij”, - tāda ir devīze konservatīvā kandidāta Manuela Hāgela kampaņai *Bādenē-Virtembergā.

Vācijas bagātā Bādenes-Virtembergas federālā zeme ir slavēta ar savu automobiļu rūpniecību. Tā ir mājvieta pasaules autobūves gigantu *Mercedes-Benz* un *Porsche* rūpnīcām. Šajā zemē tās iedzīvotāji 8. martā ievēlēs jaunu valdību. Vēlēšanu kampaņas laikā ir jūtams satraukums, ka pāreja uz elektriskajiem automobiļiem varētu apdraudēt pārticību. Šīs vēlēšanas būs arī simbolisks tests kanclera Frīdriha Merca (*Friedrich Merz*) valdībai gadu pēc federālajām vēlēšanām. Bādenes-Virtembergas rezultāti ietekmēs citas vācu federālās zemes, kurās šogad notiks vēlēšanas.

Politiskā uzmanība Vācijā un ārpus tās arvien vairāk pievēršas valsts dienvidrietumu federālajai zemei Bādenei-Virtembergai. Tā ir vienīgā Vācijas reģiona valdība, ko vada Zaļo partija, kura pašlaik valda koalīcijā ar kanclera Frīdriha Merca konservatīvo Kristīgo demokrātu partiju (*CDU*) kā koalīcijas partneri.

Jau vairākus mēnešus tiek prognozēta Kristīgo demokrātu partijas uzvara šajā federālajā zemē. Taču jaunākie aptaujas rezultāti liecina par Zaļo partijas popularitātes pieaugumu, padarot vēlēšanu iznākumu neprognozējamu. Gan Zaļo partija, gan Kristīgo demokrātu partija aptaujās saņem nedaudz mazāk par 30 % atbalstu, bet tālāk seko galēji labējā partija “Alternatīva Vācijai” (*AfD*) ar mazāk nekā 20 % atbalstu.

Nodarbinātība un ekonomika dominē vēlēšanu kampaņā šajā bagātajā Vācijas zemē, kas slavēta ar savu automobiļu rūpniecību, kurā atrodas ne tikai *Mercedes-Benz* un *Porsche*, bet arī milzīga piegādātāju sistēma, kur dominē cits rūpniecības gigants - *Bosch*, tāpēc jautājums par totālu pāreju uz elektromobilitāti ir daudzu vēlētāju galvenais jautājums. Reģiona rūpniecība, kas ir ļoti atkarīga no eksporta, atrodas strukturālās krīzes situācijā, jo tai jācīnās ne tikai ar pāreju uz elektriskajiem

automobiļiem, bet arī ar mazāku pieprasījumu pasaulē, ASV prezidenta noteiktajiem tarifiem un strauji augošo Ķīnas konkurenci. Tas viss izraisa darba vietu skaita samazināšanos un bailes par vēl nepieredzētu ekonomikas lejupslīdi.

Kamēr Zaļo partija uzsver ekonomiskās iespējas, kas saistītas ar pāreju uz klimata neitralitāti, konservatīvie brīdina par “ekonomikas pārslodzi klimata mērķu dēļ”. Rezultāti šajās vēlēšanās noteikti atbalsosies arī ārpus federālās zemes robežām. Vācijai jaunajos, sarežģītajos ekonomiskajos un ģeopolitiskajos apstākļos steidzami jāizveido jauns labklājības modelis. Vācu politologi uzskat, ka tiks izlemts, starp citu, arī Bādenē-Virtembergā. Visas Vācijas un šī reģiona iepriekšējo gadu ekonomiskā veiksmē un žilbinošie panākumi daļēji balstījās uz tiem aspektiem, kas ir zuduši un prasa pārveidi. Tie bija, - lēta Krievijas gāze un spēcīgs pieprasījums Ķīnā pēc precēm, kas marķētas ar „Made in Germany”, tostarp automašīnām. Ļoti būtiskas bija arī ASV drošības garantijas, kas, faktiski, šobrīd vairs nepastāv.

Jauns, problēmas vēstošs fenomens

Pašreizējais Zaļo partijas premjerministrs Vinfrīds Krečmans (*Winfried Kretschmann*), kura pragmatiskā pieeja padarīja viņu ļoti populāru pat daudzu konservatīvo vēlētāju vidū, pēc 15 gadu veiksmīga darba savā amatā, noliek savas pilnvaras. Tas nozīmē, ka pēc vēlēšanām Bādene-Virtembergā iegūs jaunu līderi.

Zaļo partijas kandidāts Džems Ozdemišs (*Cem Özdemir*), bijušais Vācijas lauksaimniecības ministrs, apvienoja savu partiju vēlēšanu kampaņā, kas koncentrējās uz „ekonomiku, ekonomiku, ekonomiku”, savukārt CDU kandidāts Manuels Hāgels brīdināja, ka ir jādara viss, lai reģiona galvaspilsēta Štutgarte nekļūtu par „Eiropas Detroitu”, piedzīvojot rūpniecības lejupslīdi, kas salīdzināma ar šī ASV automobiļu rūpniecības centra postošo krīzi. Te ir vietā atgādināt, ka 2008. gada finanšu krīze sagrāva Detroitu, paātrinot vispārēju lejupslīdi, sabrūkot autobūves nozarei, izraisot masveida hipotēku atsavināšanu un iznīcinot nodokļu bāzi. Krīze kulminēja 2013. gadā ar lielāko pašvaldību bankrotu ASV vēsturē (18 miljardi ASV dolāru), ko izraisīja 11 miljardu ASV dolāru pensiju saistības, 29% bezdarba līmenis un iedzīvotāju skaita samazināšanās līdz 700 000.

Jāuzsver, ka pagājušajā gadā vien visā Vācijā automobiļu rūpniecības nozarē tika zaudētas aptuveni 50 000 darbavietu.

Bosch, kas arī atrodas Štutgartes reģionā, plāno samazināt 22 000 darbavietu. Krīze jau ir jūtama gan ikdienas dzīvē, gan politikā. Štutgartē, ir arvien cilvēku, kas meklē jaunas darbavietas. To var uzskatīt par jauns, bet ļoti nepatīkamu fenomenu šajā Vācijas reģionā. Federāla zeme ir atkarīga no automobiļu rūpniecības ne tikai darba vietu, bet arī nodokļu ieņēmumu ziņā. Tirdzniecības nodokļu ieņēmumi Štutgartē pagājušajā gadā samazinājās gandrīz uz pusi, - līdz 750 miljoniem eiro. Ienākumu krituma dēļ automobiļu ražotāji *Mercedes* un *Porsche* nodokļos samaksāja daudz mazākas summas nekā iepriekš. Netālu esošajā Raštatē nodokļu ieņēmumi *Mercedes* problēmu dēļ samazinājās pat par divām trešdaļām.

Gan Džems Ozdemišs, gan Emanuels Hāgels ir apņēmušies turpināt populārā federālās zemes premjerministra Vinfrīda Krečmana iesākto. Tas nozīmē, ka atšķirības starp reģiona Zaļo partiju un *CDU* patiesībā ir daudz mazākas nekā federālajā līmenī. Kamēr Zaļās partijas politiķis Ozdemišs cenšas neizklausīties pārāk progresīvs, *CDU* pārstāvis Hāgels izvairās izklausīties pārāk konservatīvs, tāpēc ir visai grūti saskatīt reālas atšķirības starp abiem.

“Ceļš uz mērķi ir jāizvēlas pareizi...”

Attiecībā uz automobiļu rūpniecības nākotni Dž.Ozdemišs uzsver elektrifikāciju kā attīstības virzienu, bet M.Hāgels vairāk balstās degvielas tehnoloģiju attīstībā. Taču abi seko V.Krečmana pēdās, uzsverot savu pragmatismu. Sekojot V.Krečmana piemēram, Dž.Ozdemišs kampaņas laikā ir izteicies pret stingrām Eiropas Savienības sankcijām, ko piemērot automobiļu ražotājiem, kuri neievēro Savienības emisiju normas. Viņš arī apšaubīja plānoto degvielas dzinēju izmantošanas pārtraukšanu 2035. gadā. “Izšķirošais faktors nav tas, vai mēs sasniegsim precīzu mērķi, vai mēs to sasniegsim gadu agrāk vai vēlāk. Izšķirošais faktors ir tas, ka ceļš uz mērķi ir jāizvēlas pareizi,” uzsvēra Zaļo partijas līderis Dž.Ozdemišs.

Premjerministrs V.Krečmans bieži vien federālās zemes ekonomiku nostādīja pāri savas partijas politikai, jo īpaši, kad bija jāaizstāv automobiļu rūpniecības intereses. Vides aktīvistiem un dažiem Berlīnes Zaļo partijas politiķiem, kas šausminājās par autobūvi Vācijā, V.Krečmans norādīja, ka Eiropas Savienības sodiem par pārmērīgām automobiļu emisijām “neesot nekādas

jēgas". Bādenes-Virtembergas Zaļo partijas premjerministra valdība arī pievienojās citām automobiļu rūpniecības nozari atbalstošām federālajām zemēm cīņā pret stingriem emisiju noteikumiem Eiropas līmenī. Līdzīgi CDU pārstāvis E.Hāgels uzsver savu elastīgumu vietējās ekonomikas vārdā. „Man nav svarīgi, kāds ir automobiļa dzinējs, - vai tas ir *plug-in* hibrīds, elektromobilis vai augsti efektīvs iekšdedzes dzinējs. Galvenais ir tas, ka tas nāk no Bādenes-Virtembergas,” norādīja E.Hāgels.

Sabiedrības atbalsta pārbaude

Lai gan V.Krečmans ar savu automobiļu rūpniecībai labvēlīgo nostāju nokļuva Vācijas mēroga ziņu virsrakstos, viņš padarīja klimata rīcību par vācu pašreizējās valdības koalīcijas līguma balstu un pārraudzīja jauna klimata likuma ieviešanu, kas paredz, ka viņa vadītajai federālajai zemei līdz 2040. gadam jāklūst klimatneitrālai, t. i., piecus gadus ātrāk nekā paredzēts Vācijas mērķis. Tas ne tikai prasītu strauju rūpniecības pārveidi, bet arī ātrāku atjaunojamo energoresursu ieviešanu.

Klimata rīcība automobiļu rūpniecībā un citās nozarēs ir galvenais jautājums gaidāmajās vēlēšanās un tas kļūst arvien strīdīgāks. Nesen Vācija veiktās aptaujas liecina, ka vēlēšanu satraukums par ekonomiku un drošību jau aizstāj raizes par klimata pārmaiņām, vienlaikus krasi pieaugot skepsei par pašreizējo vācu valsts enerģētikas pārejas īstenošanu. Tāpat kā daudzās citās Eiropas valstīs, arī Vācijā iedzīvotāju attieksme arvien vairāk dalās starp ilgtermiņa nepieciešamību veikt klimata rīcību un īstermiņa bažām par finanšu slogu, ģeopolitisko un ekonomisko stabilitāti.

Tieši tāpēc vēlēšanas Bādenē-Virtembergā ir arī vācu sabiedrības atbalsta pārbaude zaļās pārejas politikai laikā, kad reģionālie un valsts jautājumi par to, kā sasniegt Vācijas klimata mērķus, joprojām nav atrisināti.

* **Bādene-Virtembergā** (vācu: *Baden-Württemberg*) ir viena no 16 Vācijas federālajām zemēm, kas atrodas valsts dienvidrietumos. Tā ir trešā lielākā federālā zeme gan pēc platības (~35 752 km²), gan iedzīvotāju skaita, kas pārsniedz 11 miljonus. Galvaspilsēta ir [Štutgarte](#) (Stuttgart), kurā dzīvo aptuveni 613 000 iedzīvotāju. Premjerministrs ir Vinfrīds Krečmans (Winfried Kretschmann) no Zaļo partijas. Reģions ir pasaulslavens ar savu automobiļu rūpniecību, - šeit atrodas pasaules autobūves koncernu Mercedes-Benz un Porsche galvenās mītnes, kā arī tehnoloģiju gigants SAP. Federālā

zeme robežojas ar Franciju, Šveici un Austriju. Reģionā atrodas slavenais Švarcvaldes kalnu masīvs.